

Handläggare: Karin Eriksson Bech
Telefon: 08-508 35 536

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 18 oktober 2011

Ärende 5

**Motion (2011:44) av Karin Wanngård m.fl.
(S) om en mer långsiktig
arbetsmarknadspolitik**

Förvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden godkänner förvaltningens förslag till remissvar.
2. Remissvaret lämnas till kommunstyrelsen.
3. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Charlotte Svensson
Arbetsmarknadsdirektör

Helene Bengtsson
Chef arbetsmarknadsavdelningen

Karin Eriksson Bech
Chef utveckling/utredning

Sammanfattning

Karin Wanngård m.fl. (S) har lämnat en motion till kommunfullmäktige om en mer långsiktig arbetsmarknadspolitik. Motionärerna anser att den nuvarande utformningen av försörjningsstödsriktlinjer fått stora konsekvenser för arbetssökande vid jobbtorgen och att jobbtorgen inte har rätt redskap för att ta itu med arbetslösheten. Motionärerna pekar främst på att möjligheterna till utbildning är mycket begränsade för jobbtorgens aspiranter och att detta innebär att många inte kan få arbete utan blir kvar långa tider i arbetslöshet. Motionärerna yrkar att riktlinjerna för ekonomiskt bistånd omformuleras så att fokus hamnar på att undanröja försörjningshinder på ett långsiktigt sätt, samt att ett kunskapslyft ska genomföras bland jobbtorgens aspiranter genom att fler platser erbjuds inom

arbetsmarknads- och vuxenutbildning. Vidare yrkas att jobbtorgens målgrupper renodlas, så att enbart personer som har en rimlig chans att få jobb skrivs in och slutligen att långtidsarbetslösheten bland unga avskaffas genom att de erbjuds utbildning, tillfälliga anställningar eller praktikplatser inom staden

Förvaltningen pekar på att studier är en prioriterad fråga inom jobbtorgen. Genom aktiv studie-och yrkesvägledning, särskilda utvecklingsprojekt mm, arbetar torgen med att på olika sätt motivera fler lågutbildade att söka sig till utbildning. Ökad samverkan mellan arbetsmarknad och vuxenutbildning är en prioriterad utvecklingsfråga för arbetsmarknadsförvaltningen. Nuvarande riktlinjer för försörjningsstöd ger möjligheter att i vissa fall komplettera studiemedel med försörjningsstöd för att öppna för fler att kunna välja att utbilda sig t ex inom yrkvux. Försörjningsstöd är dock i huvudsak tänkt som ett kortsiktigt stöd och längre utbildningar är tänkta att bedrivas med egen finansiering eller med studiemedel lika för alla medborgare.

När det gäller långtidsarbetslösheten bland ungdomar så är det en mycket högt prioriterad uppgift inom förvaltningen. Flera projekt arbetar med frågan. Inom Ungdomsanställningar med praktik kan ca 200 långtidsarbetslösa unga få visstidsanställning inom staden. Av de som hittills under 2011 hunnit avsluta sin ungdomsanställning så har 80 % fått fortsatt arbete eller gått vidare till studier.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom staben för utveckling och utredning i samarbete med arbetsmarknadsavdelningen.

Bakgrund

Karin Wanngård m.fl. (S) har lämnat en motion till kommunfullmäktige om en mer långsiktig arbetsmarknadspolitik. Kommunstyrelsen har remitterat motionen till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Remissens innehåll och förslag

Motionärerna anser att den nuvarande utformningen av försörjningsstödsriktlinjer fått stora konsekvenser för arbetssökande vid jobbtorgen och att jobbtorgen inte har rätt redskap för att verkligen ta itu med arbetslösheten. Motionärerna pekar främst på att möjligheterna till utbildning är mycket begränsade för jobbtorgens aspiranter och att detta innebär att många inte kan få arbete utan blir kvar långa tider i arbetslöshet. Motionärerna lyfter också fram att aspiranter på jobbtorgen som har en utbildning ändå hänvisas till arbete under sin kvalifikationsnivå då det alltid är principen kortaste väg till arbete som gäller enligt dagen riktlinjer för

försörjningsstöd. Mycket få från jobbtorgen erbjuds utbildning trots att det finns tomma gymnasieplatser i staden och motionärerna anser att det borde vara en självklarhet att tomma platser erbjuds dem som saknar gymnasieutbildning. Fler arbetslösa i Stockholm bör enligt motionärerna erbjudas adekvat utbildning. Motionärerna lyfter särskilt fram nyanlända och ungdomar som borde få utökade möjligheter att komplettera sina utbildningar istället för att fokus ska ligga på att de så snabbt som möjligt ska komma ut i ”enkla arbeten”. Fokus i Stockholms stads arbetsmarknadspolitik bör vara det långsiktiga perspektivet: vad behöver varje enskild individ för att långsiktigt maximera chanserna till egen försörjning.

Vidare anser motionärerna att jobbtorgens målgrupper bör ses över. Personer som inte har en rimlig chans att få jobb, och vars problematik jobbtorgens personal inte har kompetens att hantera, bör inte skrivas in på jobbtorgen.

Slutligen pekar motionärerna på långtidsarbetslösheten bland unga och anser att denna måste motverkas genom att unga långtidsarbetslösa erbjuds jobb, praktik eller utbildning av staden.

Motionärerna yrkar att

- riktlinjerna för ekonomiskt bistånd omformuleras så att fokus ska ligga på att undanröja försörjningshinder på ett långsiktigt sätt, som tar hänsyn till förutsättningarna för varje individ
- ett kunskapslyft genomförs bland jobbtorgens aspiranter, genom att fler platser erbjuds inom arbetsmarknads- och vuxenutbildning
- jobbtorgens målgrupper renodlas, så att enbart personer som har en rimlig chans att få jobb skrivs in
- långtidsarbetslösheten bland unga avskaffas, genom att dessa erbjuds utbildning, tillfälliga anställningar eller praktikplatser inom staden

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen vill inledningsvis kommentera något kort avseende aspiranternas utbildningsbakgrund samt andelen avslutade aspiranter i förhållande till avslutsorsaker.

När det gäller utbildningsnivån för aspiranterna är det dagsaktuella läget att det är ca 30 % av de inskrivna som har lägre utbildning än gymnasienivå. Ca 20 % har en utbildningsnivå som är lägre än motsvarande 9-årig grundskola. (16 % av aspiranterna saknar registrerad utbildningsnivå).

USK (Utrednings- och statistikkontoret) har under 2010 gjort en analys avseende vilka faktorer som mest påverkar aspiranternas förutsättningar att få ett arbete. De faktorer man utgår ifrån är kön, ålder, födelseland, vistelsetid i landet, utbildningsnivå, arbetslivserfarenhet de senaste fem åren samt biståndstid före inskrivning på jobbtorg. Vid en rangordning av de olika bakgrundsfaktorens betydelse för att avslutas till självförsörjning kommer utbildningsnivån högt. Kort biståndstid samt aspirantens ålder är dock de enskilt tyngsta faktorerna.

När det gäller arbetslösa ungdomar visar forskning och utvärderingar genomförda av bland annat IFAU att utbildningsnivån har en stor betydelse för vilka ungdomar som under lång tid blir kvar i arbetslöshet. Arbetsförmedlingen framhåller att ett av problemen på Stockholms arbetsmarknad är att många arbetssökande har för låga utbildningsnivåer i förhållande till arbetsmarknadens behov. Utbildningens betydelse för möjligheterna att få ett arbete i Stockholm är således stor.

När det gäller andelen avslutade från Jobbtorg är det i dagsläget 68,3% av samtliga aspiranter som avslutas från jobbtorg inom en tolv månadersperiod. Drygt 30 % av aspiranterna har därmed en inskrivningstid som är längre än ett år.

När det gäller hur många som avslutas till arbete eller studier vill förvaltningen betona att det inte är möjligt att få fram tillfredsställande statistik om enskilda avslutsorsaker. Detta för att många aspiranter lämnar såväl jobbtorg som försörjningsstöd utan att meddela orsak. Normalt redovisar förvaltningen därför resultat genom att mäta beroende av försörjningsstöd då detta bygger på registersiffror som är tillförlitliga. Eftersom motionen tar upp frågan om avslutsorsaker vill förvaltningen ändå i detta sammanhang kommentera detta.

Beräknat på de som avslutats efter 12 månader är arbete den huvudsakliga avslutsorsaken (48 %) där avslutsorsaken är känd. Till studier går ca 11 % av de avslutade. En förhållandevis stor del (22 %) har avslutningsorsak okänd. Då självförsörjningsgraden är hög även i denna grupp finns det skäl att anta att även i denna grupp finns många som fått arbete och därför slutat utan att höra av sig till torgen. Förvaltningen har inte möjlighet, och anser det inte heller lämpligt, att i efterhand göra efterforskningar om varför enskilda individer inte längre är i behov av försörjningsstöd.

När det gäller hållbarheten i jobbtorgens resultat avseende att bli kvar i självförsörjning över längre tid så visar USK:s analys i korthet att utbildningsnivån är den individspecifika faktor som, efter biståndstidens längd, mest påverkar risken att återkomma till jobbtorg. Generellt gäller dock att

självförsörjningsgraden bland de som avslutats från jobbtorg Stockholm är relativt hög och ligger på ca 80 % även sex månader efter avslut.

Jobbtorgsorganisationen arbetar på ett strukturerat sätt för att informera och vägleda aspiranter till studier. Samtliga jobbtorg har studie- och yrkesvägledare. I deras arbete ingår att bedöma såväl enskilda aspiranternas intresse för utbildning som deras utbildningsbehov. Vägledarna kan stödja aspiranten att gå direkt till studier eller till att göra en studieplanering på lite längre sikt även om det kortsiktiga målet kan vara egen försörjning genom arbete. Vägledarna arbetar också för att aspiranter ska kunna få tidigare erfarenheter och kunskaper validerade, även om möjligheterna till validering fortfarande är begränsade. Förvaltningen bedömer att studie- och yrkesvägledarna är en central resurs inom jobbtorgsorganisationen.

Förvaltningen kan samtidigt konstatera att för många av aspiranterna upplevs inte utbildning som något alternativ. Det krävs ofta ett omfattande motivationsarbete för att få även unga arbetslösa på jobbtorgen att välja utbildning framför en kortare insats som bedöms kunna leda till arbete som t ex truckutbildning, väktarutbildning och liknande.

Framförallt när det gäller unga arbetar förvaltningen aktivt med bland annat ”Prova-på-studier” i samarbete med såväl folkhögskolor som vuxenutbildning för att den unge ska få möjlighet att prova skola i en ny miljö för att därefter våga ta steget att börja en utbildning av något slag. Även ungdomsprojekt som ”FILUR” arbetar med motiverande insatser för att den unge ska få bättre förutsättningar att välja sin framtida väg via arbete eller studier.

Inom den nya arbetsmarknadsförvaltningen ökar förutsättningarna till närmare samarbete mellan vuxenutbildning och arbetsmarknadsavdelningen för att fler arbetslösa ska kunna närma sig utbildningssystemet. Detta är ett viktigt utvecklingsområde.

Även inom SFI pågår ett tydligt utvecklingsarbete för att erbjuda yrkesinriktad Sfi för såväl högutbildade som personer med lägre utbildning. Även här vävs således utbildning tydligt samman med arbetsmarknad.

Arbetsmarknadsinriktade utbildningar upplevs ofta av aspiranterna som en tryggare väg än mer allmän vuxenutbildning. Jobbtorgen kan erbjuda 3-4 månaders yrkesförberedande insatser. Förvaltningen samverkar också med arbetsförmedlingen för att aspiranter ska kunna få tillgång till befintliga

arbetsmarknadsutbildningar som kan vara något längre och som också ger rätt till aktivitetsstöd.

Nu gällande försörjningsstödsriktlinjer ger möjlighet att komplettera studiemedel med försörjningsstöd för personer som påbörjar en utbildning inom yrkvux. I familjer där båda saknar arbete men där den ena väljer att ta studiemedel för att studera finns också möjlighet att ge kompletterande försörjningsstöd. Riktlinjerna ger däremot inte möjlighet att läsa in hela utbildningar med försörjningsstöd. Bakgrunden är den grundläggande principen att längre utbildningar finansieras med studiemedel, lika för alla medborgare och att försörjningsstödssystemet ska vara en kortsiktig stödform med sikte på självförsörjning på snabbast möjliga sätt.

När det gäller frågan om Jobbtorgens målgrupper så visar resultaten från Jobbtorg Resurs att ett mycket individualiserat arbetssätt kan ge fler möjligheter att komma ut i arbete. Det är dock viktigt att personer som i första hand är i behov av behandling av olika slag inte hänvisas till Jobbtorg utan får adekvat behandling av socialtjänsten eller annan aktör.

När det gäller långtidsarbetslösheten bland ungdomar så är det en mycket högt prioriterad uppgift inom förvaltningen. Flera pågående ungdomsprojekt tar sig an frågan, liksom arbetet med Ungdomsanställningar med praktik där ca 200 långtidsarbetslösa unga erbjuds sex månaders anställning inom staden. Resultaten av detta arbete är mycket bra och av de som hittills under 2011 har hunnit avsluta sin ungdomsanställning så har 80 % fått fortsatt arbete i någon form eller gått vidare till studier.

Bilaga:

Motion (2011:44) av Karin Wanngård m.fl. (S) om en mer långsiktig arbetsmarknadspolitik